

2J - Kalendář babičky z pětačtyřicátého

Vzpomínky Karla Pacnera, rodáka z Janovic nad Úhlavou

Když končila válka, bylo mně devět let. Třebaže si na mnohé ještě vzpomínám, nejspolehlivějším svědkem tehdejších událostí zůstal Kalendář Vincentina 1945, do něhož všechno zaznamenávala jasným písmem oblíbenou inkoustovou tužkou moje babička, otcova matka.

„Ve čtvrtek 3. 5. bylo celý den strašné dunění děl, pancéřů, bylo vidět večer i ve dne, jak náboje dopadají a zapalují, na Bystřici a v Nýrsku hořelo. Okna i dveře, ba i země se třásly, čekali jsme, že v pátek ráno se to přiblíží k nám. Po probdělé noci jsme byli jako otrávení, zatím ráno ticho, v poledne ticho. Kolem čtyř hodin se zdejší posádka, která se sem v noci na pátek nastěhovala, do stodol, do bytů a zůstala i venku, začala připravovat na odjezd. Každý hádal, co se děje. Celá divize zatím jela k Nýrsku ke kapitulaci. Bylo to strašné, co toho bylo - tanků, aut a všeho možného, celou noc jezdily.“

Velitel pancéřové divize, která měla štáb v Chudenicích, usoudil, že nemá smysl se dál bránit. Jeho příkladu následovali příslušníci SS a domobrany volkssturmu, kteří dosud tvrdě bojovali o Nýrsko a Pajrek. Kdyby tenhle velící důstojník neodjel s bílým praporem k Američanům, asi bychom špatně dopadli. Ráno byla palebná postavení, která Němci před několika dny vybudovali na naší straně Úhlavy, prázdná. Všichni jsme si oddechli. Snad ten kryt s betonovým stropem, který nechal otec před několika měsíci zřídit jako prodloužení sklepa ve stodole, nebudeme potřebovat. A protože začalo hřát slunce, maminka s babičkou došivaly vzadu na dvoře československou vlajku.

„V sobotu už byl klid, jen tu a tam něco přejelo. Říkalo se, že až k Plzni všichni Němci kapitulovali. V poledne se mluvilo o tom, že od Klatov táhnou pěší Němci a že prý drancují. Zase nové rozčilení, strach. Oni zatím táhli nahoru, v cihelně (na okraji Janovic – poznámka autora) dva z nich strhli a roztrhali vyvěšený prapor ČSR. Pak je pronásledovali, nevím, co s nimi udělali, ale šli za nimi až k Američanům. Praha od poledne volala o pomoc proti Němcům. Bylo to až k pláči, stále zoufalé volání, ale na pomoc od nás není pomyslení. Kolem druhé hodiny se začalo říkat, že už je Československá republika, vyvěšovaly se prapory.“

Když už jsme byli po večeři, začali volat zvenku, že jedou americké pancéře. Honem jsme chytli boty a kabáty a už jsme byli na náměstí. Stálo tam několik obrněnců a džípů – malá průzkumná hlídka. Přijeli nikoliv od Nýrska, kde jsme americkou armádu tušili, nýbrž od Domažlic. Němci nikde. V místní sokolovně u Polcarů a ve mlýně u Špirků se schovávali a uzdravovali britští, francouzští a sovětsí zajatci. Američané naložili Brity a Francouze a po dvou hodinách odjeli.

„Dnes 6. 5. jsem šla do kostela jako jinou neděli. Bylo to vše dojemné. Okolo 10. hodiny jsem se svlékla, chci topit a najednou začínají křičet, že jedou Američané...“
V době, kdy byla moje babička na mši, připochoval od Nýrska pěší oddíl americké armády. Na to se velmi dobře pamatuji, protože my kluci jsme ze všeho nejvíc obdivovali vojáka s vysílačkou, který šel vedle velitele. Čety s namířenými puškami a samopaly se rozběhly do jednotlivých ulic, aby hledaly Němce. Ale pan Šot, řidič místního doktora, který se ve světě naučil anglicky, veliteli vysvětlil, že tady už žádní němečtí vojáci nejsou. Americký důstojník

to oznámil rádiem do Nýrska, znovu sešikoval svůj oddíl a vyrazil na Klatovy. Janovice byla první česká obec, do které tato část americké armády dorazila.

Asi za hodinu začala naší ulicí projíždět nepřehledná kolona. „Aut a pancéřů bylo k nespočítání, celé dvě hodiny táhly kolem,“ psala babička. „To bylo slávy! Lidé jim nabízeli jídlo, jablka, víno, vlajky a květiny, hudba hrála a všichni mávali. Někteří se také zastavili. Evičce (moje tříletá sestra - poznámka autora) jeden Američan podal oknem ruku a pohládl ji, snad vzpomínal na ty svoje doma za mořem.“

Bratr a já jsme Američanům házeli do džípů jablka a oni nám na oplátku podlouhlé táfličky čokolády a žvýkačky. Trvalo chvilku, než jsme přišli na to, že ten tenký nasládlý plátek se žvýká.

„Jenom ta Praha nám dělá starosti,“ uzavřela babička nedělní zápis.

Zdroj: kniha Osudové okamžiky Československa, autor Karel Pacner